

CENTRE FOR
FERTILITY AND HEALTH

Digital lunsj om helse og livskvalitet
Folkehelseforeningen, 21. august 2024

Kjønnsforskjeller i utdanning og arbeidsliv

Norwegian
Centre of
Excellence

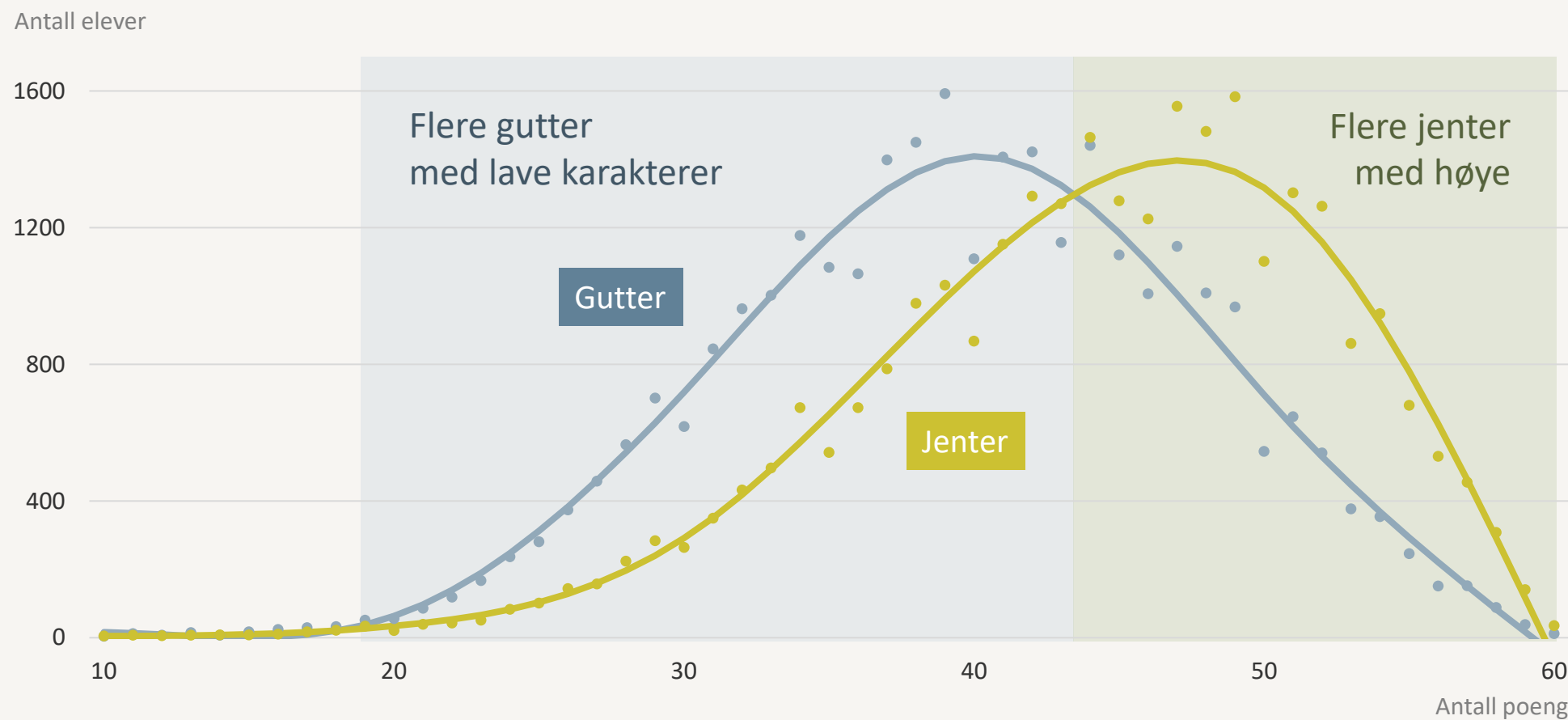
Martin Flatø (martin.flato@fhi.no),
forsker

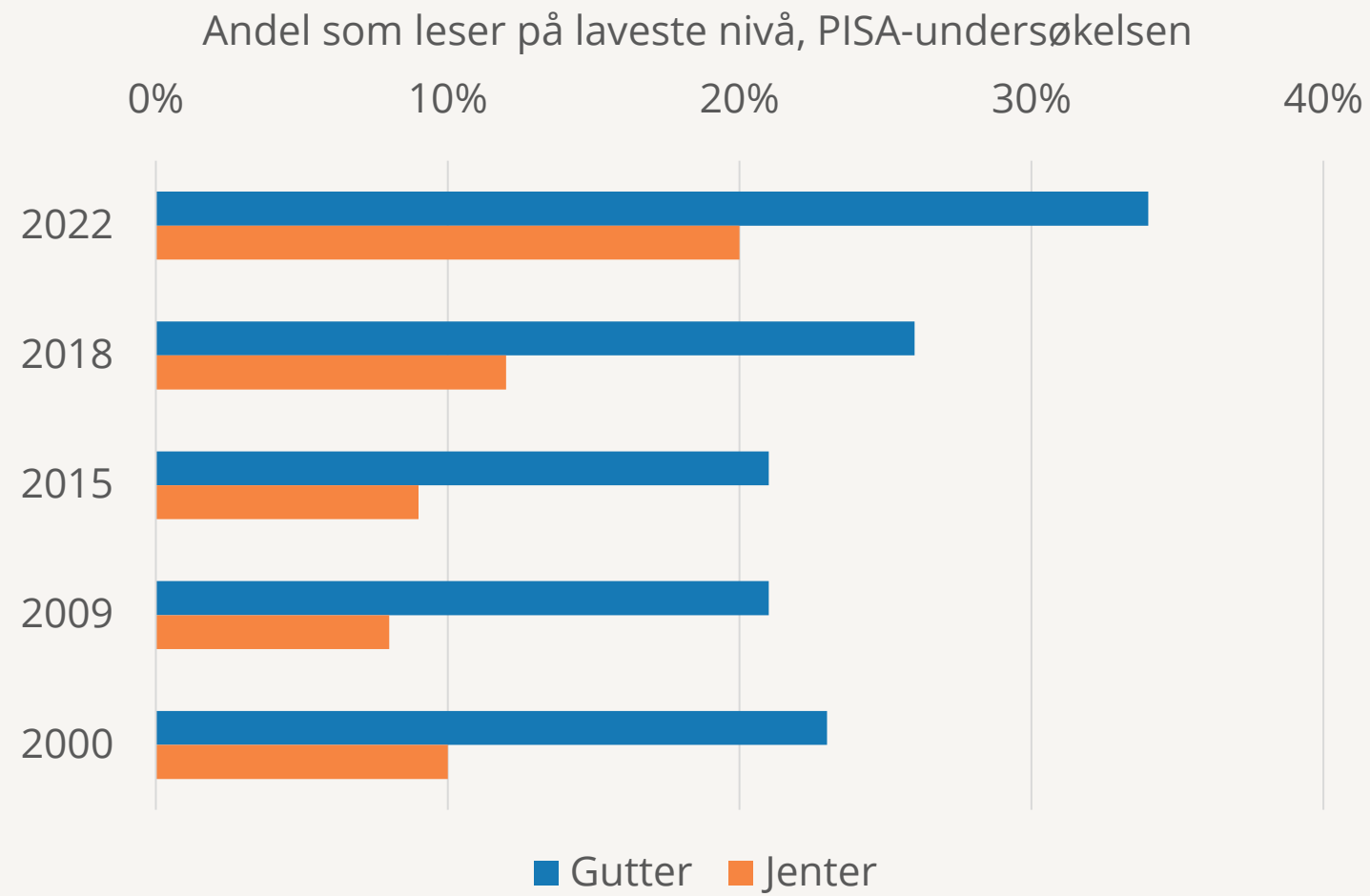
Norwegian Institute of Public Health

I gjennomsnitt får jenter bedre karakterer enn gutter

Grunnskolepoeng etter kjønn, 2018

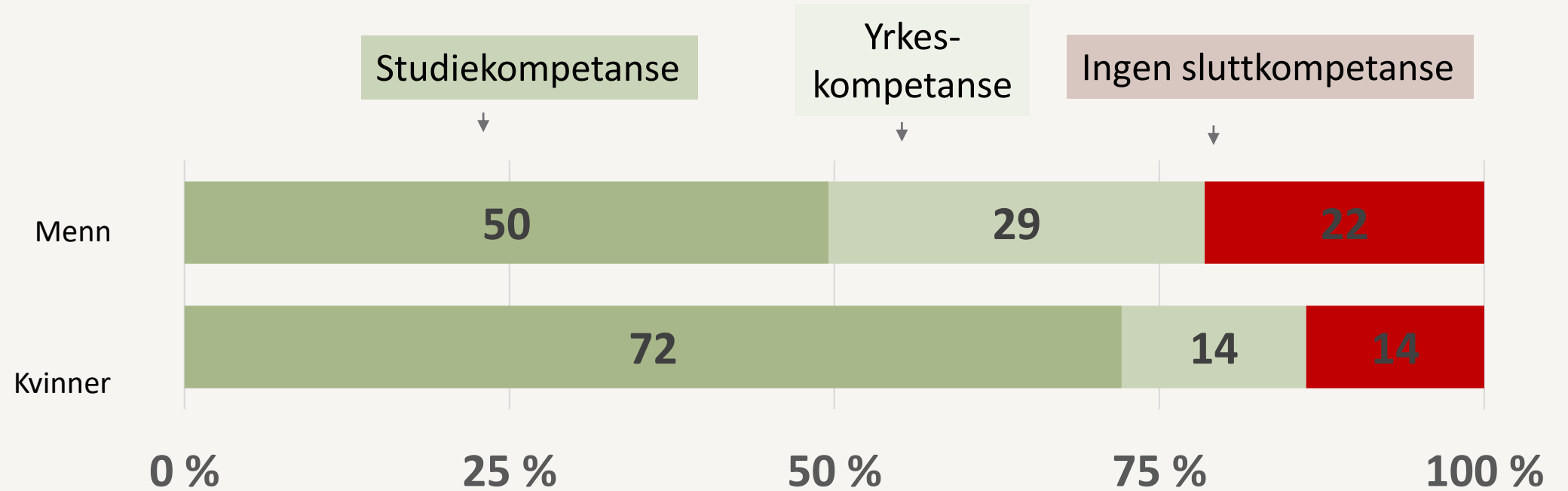
En av tre 15-årige gutter leser på lavt nivå

Kilde: Jensen mfl. (2019),
OECD (2023)

Færre menn enn kvinner fullfører videregående opplæring

Sluttkompetanse 5-6 år etter påbegynt opplæring, 2017–2023, alle elever

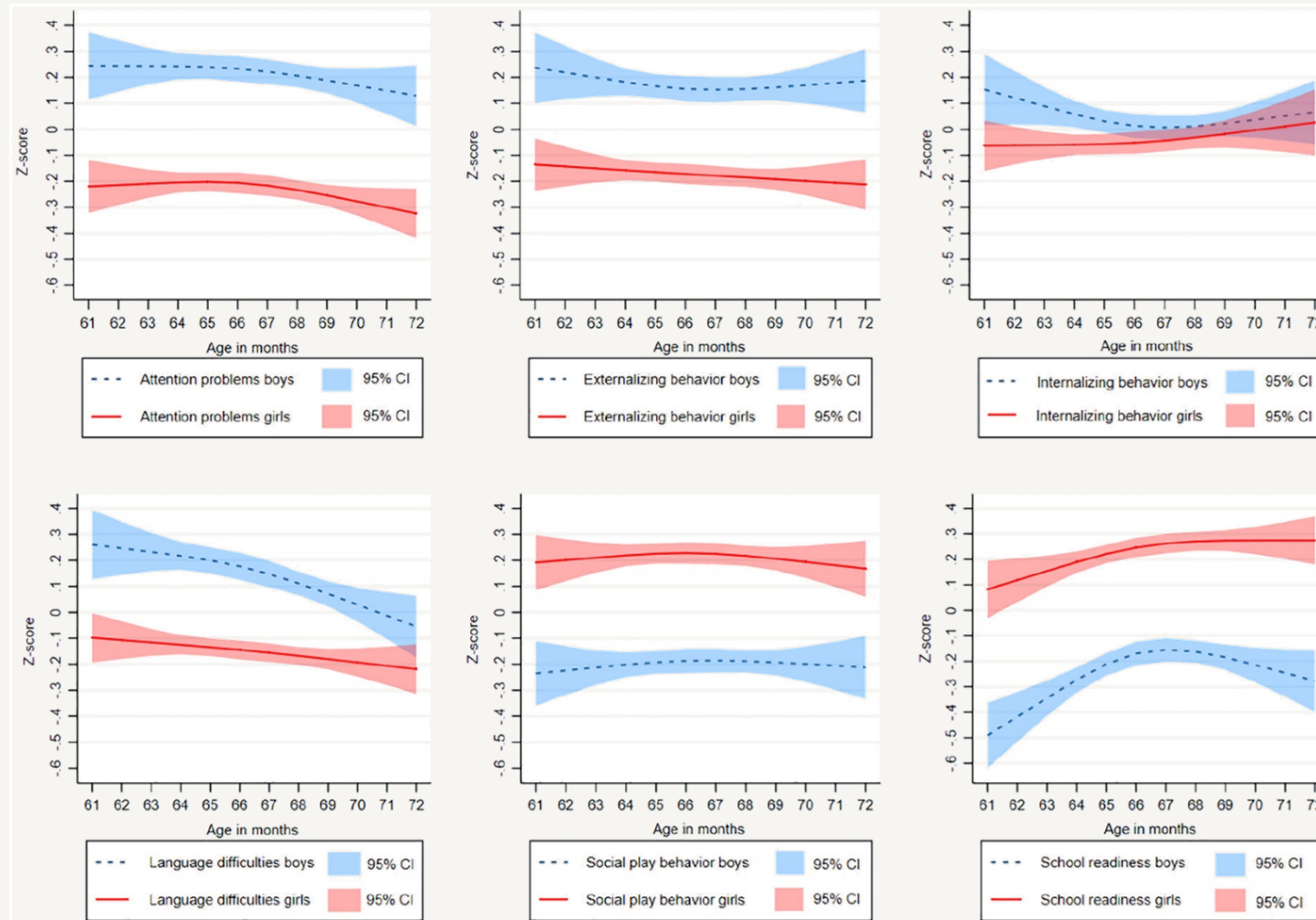
Kilde: Statistisk sentralbyrå (2024)

Årsaker

Noen kjønnsforskjeller oppstår tidlig i barndommen

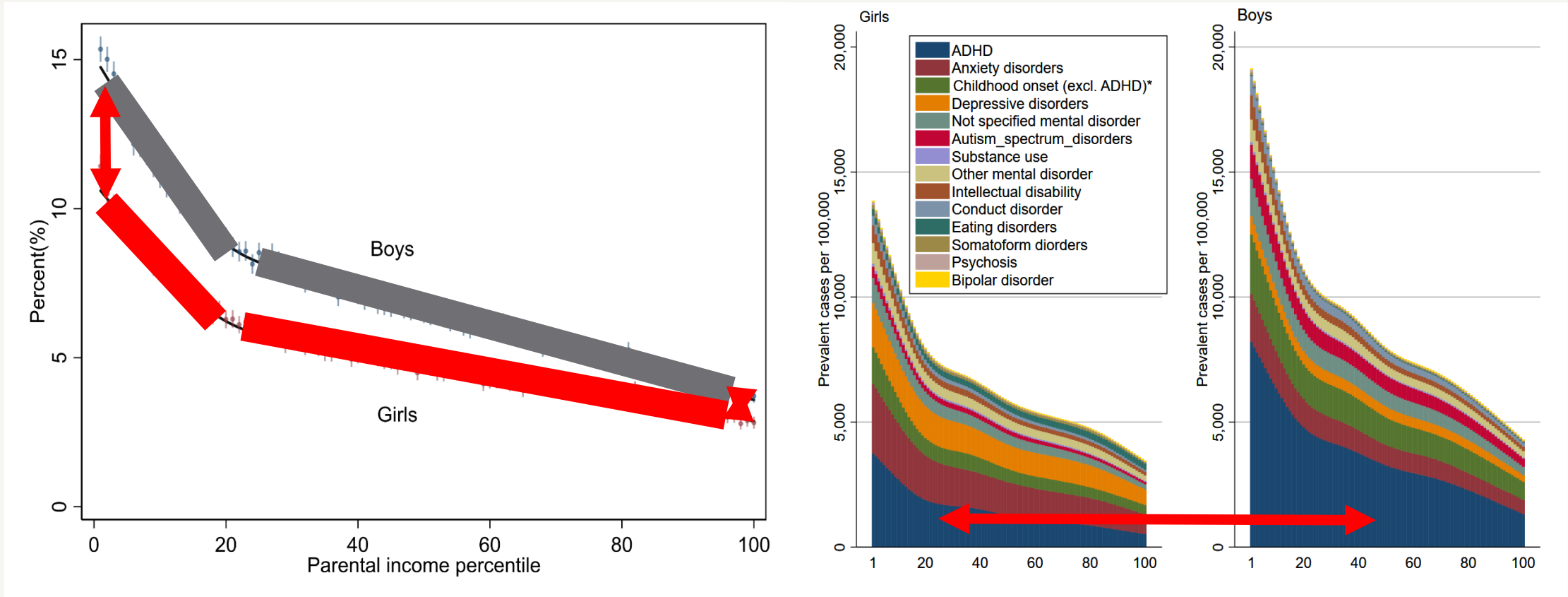
Kjønnsforskjeller blant førskolebarn, Den norske mor-, far- og barnundersøkelsen (MoBa)

Kilde: Brandlistuen mfl. (2021)

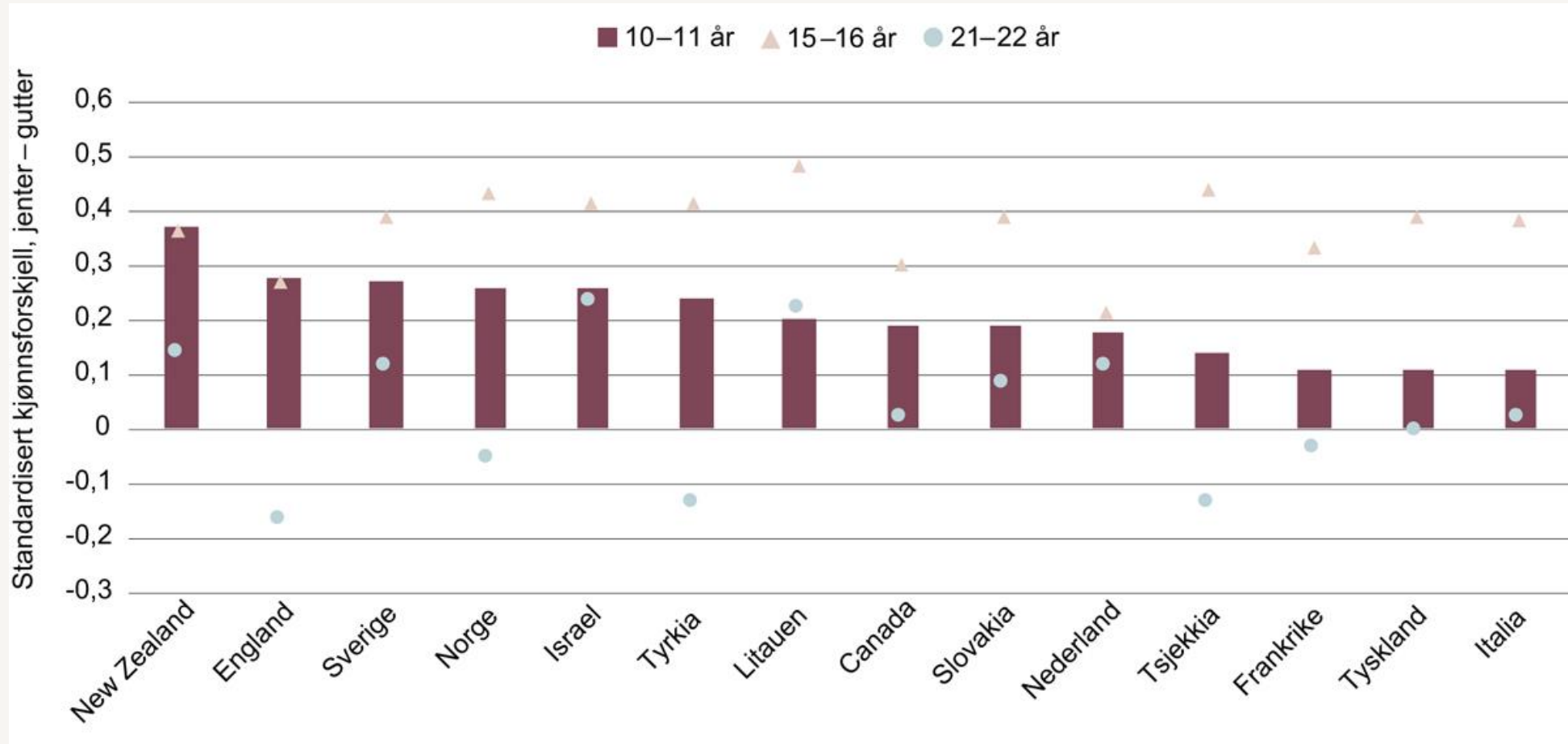
Gutter i lavinntektsfamilier har oftere psykiske lidelser

Psykiske diagnoser blant barn 5-17 år etter foreldrenes inntekt, 2008-2016

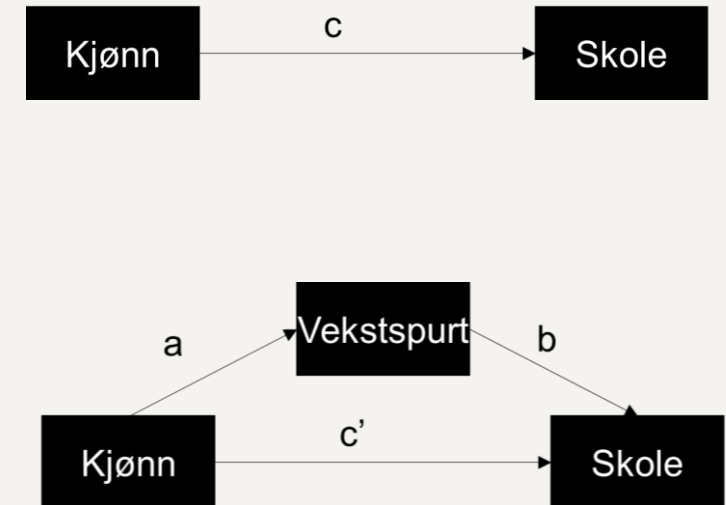
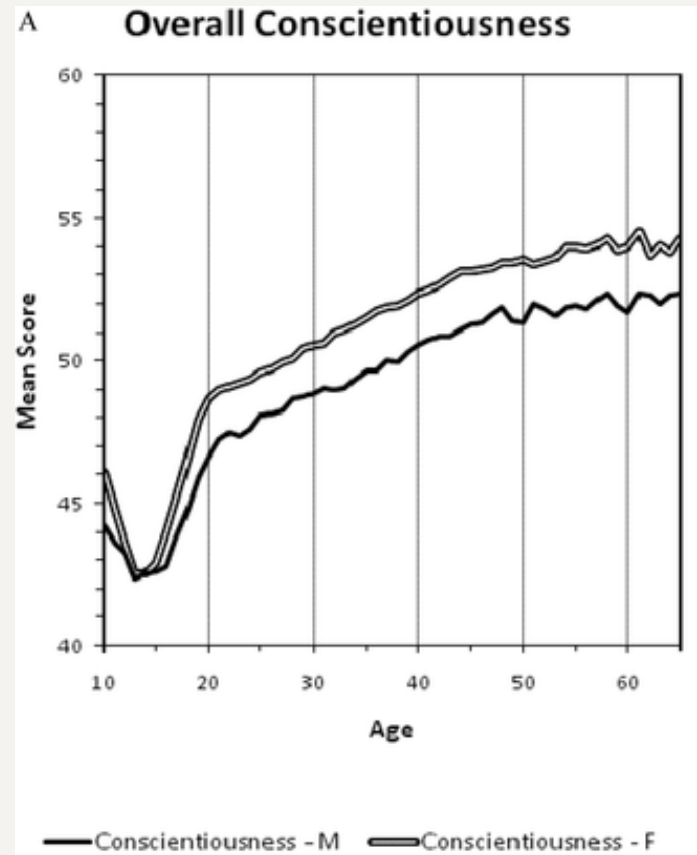
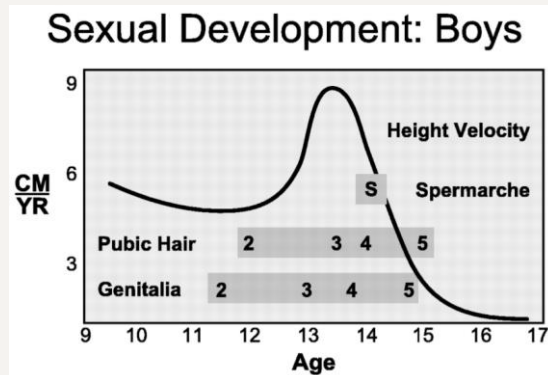
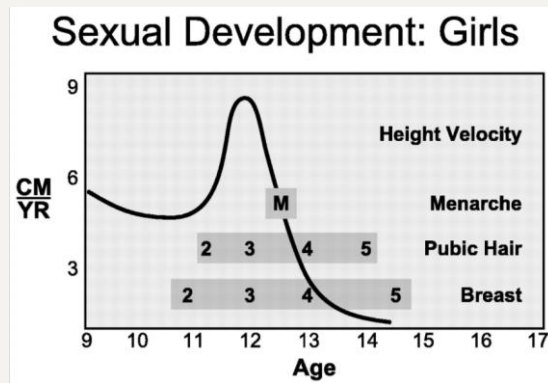
Gutta havner bakpå i tenårene

Kjønnsforskjeller i lesing, PIRLS, PISA og PIAAC, født 1990-91

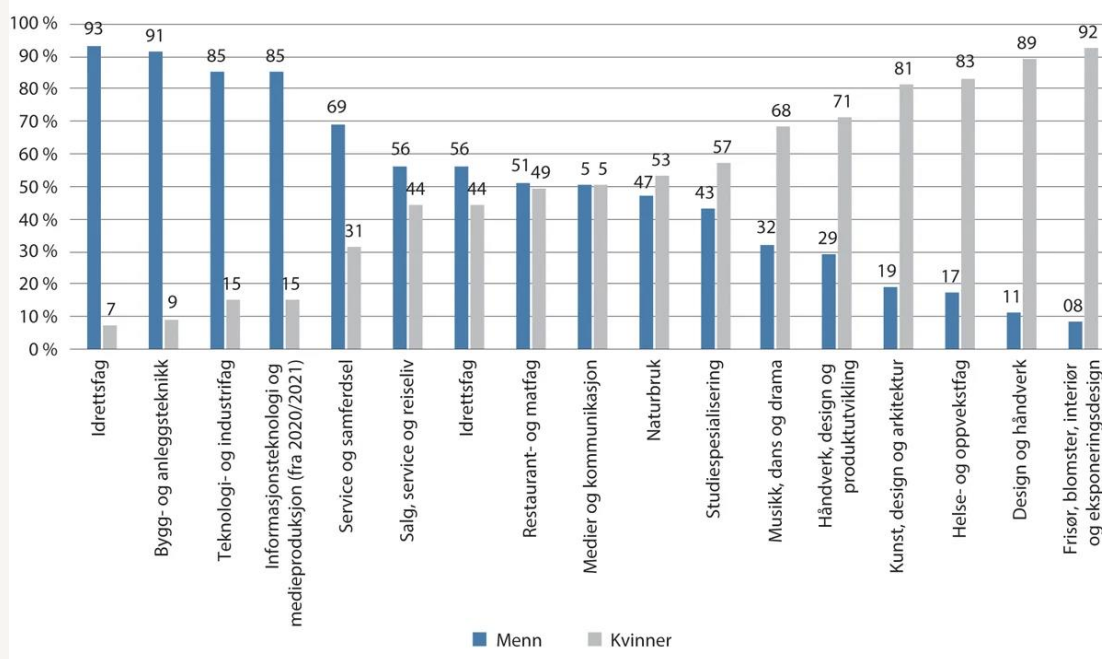
Modningshypotesen: Kan forskjeller i pubertetstidspunkt forklare forskjeller i skoleprestasjoner?

Studert blant 13 477 britiske tvillinger i Twins Early Development Study

Gutter og jenter velger ulik utdanning

Utdanningsprogram i videregående opplæring etter kjønn, 2021

Figur 1. Andel elever i Vg1 høsten 2020 som har fått oppfylt førsteønske til utdanningsprogram, etter todelt utdanningsprogram og kjønn

Vis som figur

Vis som tabell

Elever	Alle utdanningsprogram	Studieforberedende	Yrkesfaglig
Begge kjønn	86,4	89	83,7
Menn	84,1	87	81,9
Kvinner	88,9	90,7	86,3

Kilde: Videregående opplæring og annen videregående utdanning, Statistisk sentralbyrå.

Konsekvenser

Manglende mestring går utover gutters psykiske helse

Effekt av karakter 1 vs. 2 på skriftlig eksamen i norsk Vg3

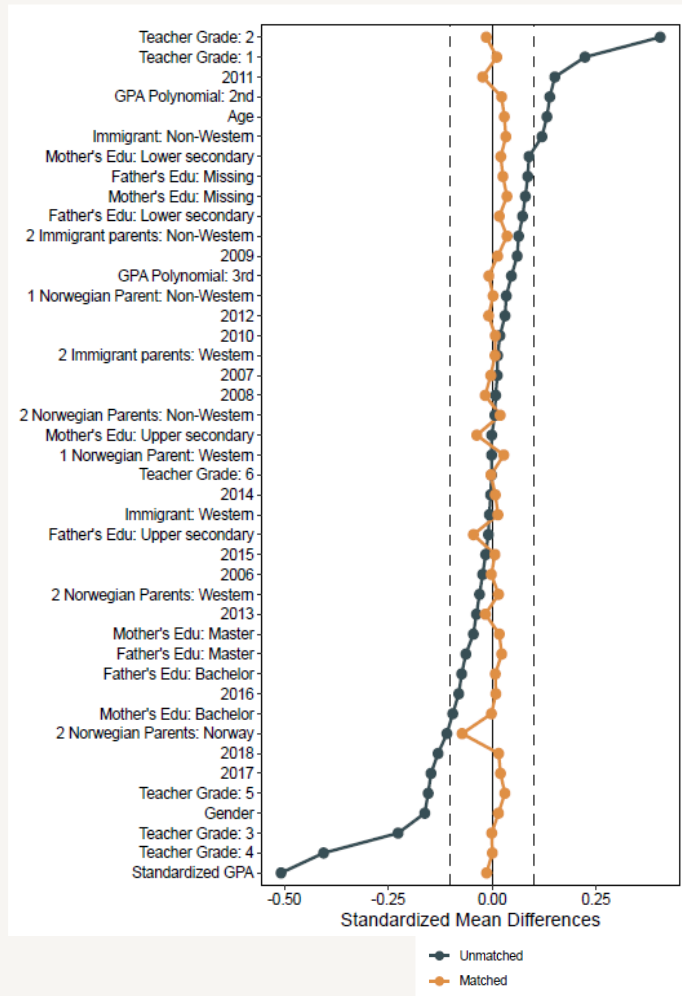

Table 3: Effect of Exam Failure on Psychological Diagnoses within One Calendar Year

Matched Sample	
	OR (95% CI)
Failed	1.21 *** (1.09–1.35)
Passed (ref)	1.00
N	18,052

Note. Adjusted for gender, age, standardized GPA 3rd degree polynomial, teacher-assessed grade, exam year, immigration background, mother's education level, and father's education level. White-robust standard errors.

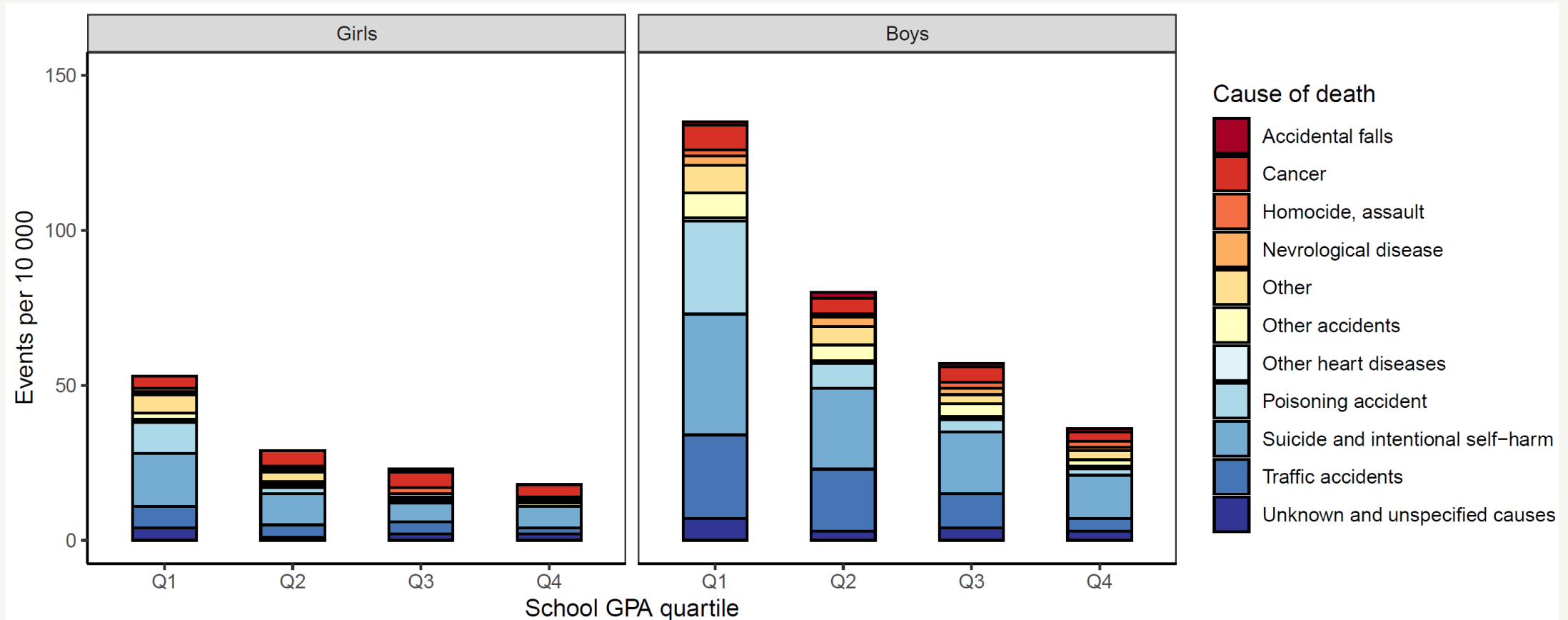
*** $p < 0.01$ ** $p < 0.05$ * $p < 0.1$

	Gender	
	Girls	Boys
	OR (95% CI)	OR (95% CI)
Failed	1.11 (0.95–1.29)	1.31 *** (1.13–1.51)
Passed (ref)	1.00	1.00
N	6,499	11,553

Kilde: Beck mfl. (2023).

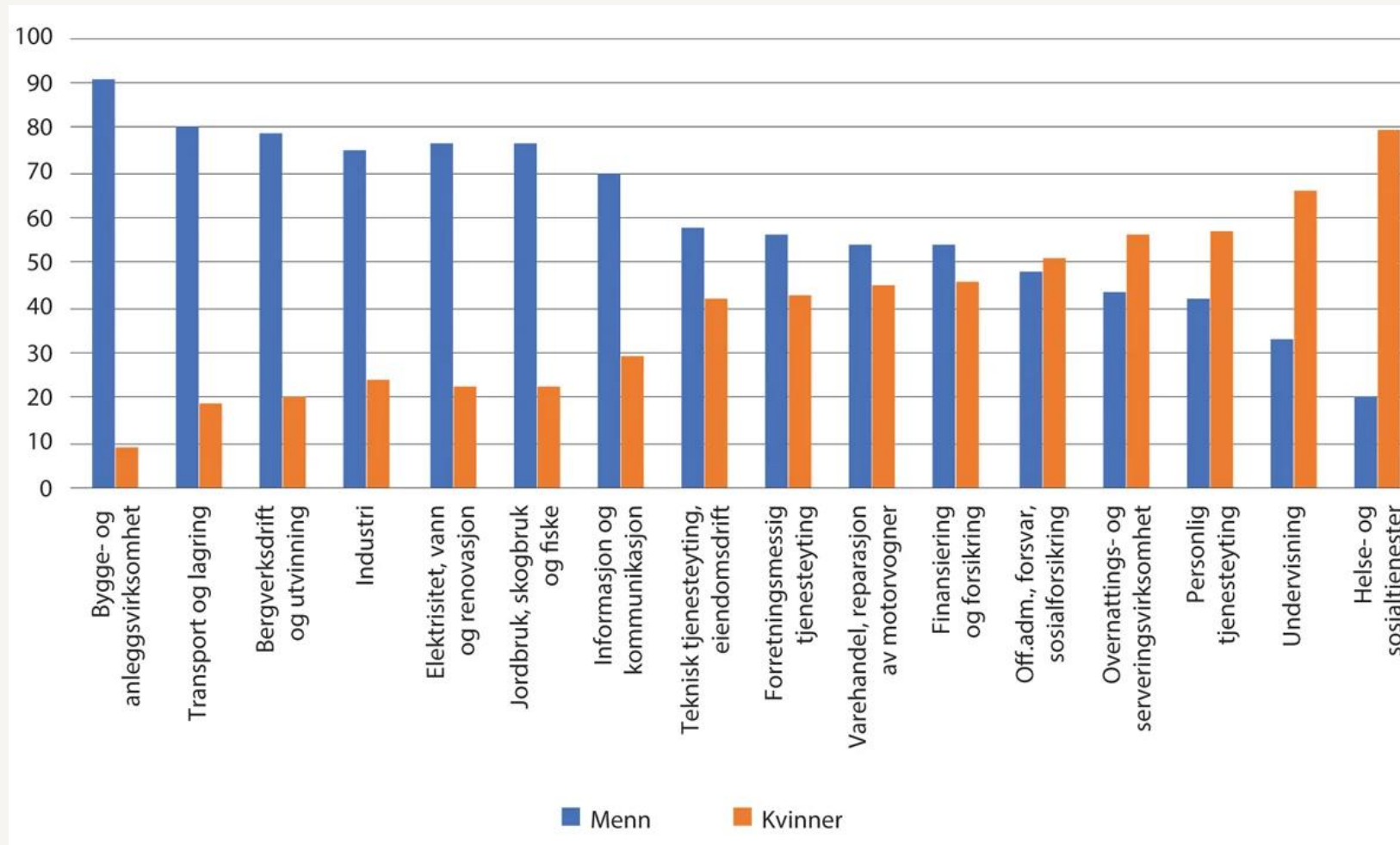
Høy dødelighet blant unge menn med lave karakterer

Døde per 10,000 individer i alderen 16-30, etter kjønn og karakterer

Et kjønnsdelt arbeidsliv

Kjønnsfordeling i sysselsetting etter næring, 2020

Tiltak

Tilpasning

- Lekbasert læring (Fidjeland mfl., 2024)
- Praktisk/varierte skolehverdag
- Fysisk aktivitet
- Strukturert og forutsigbart

Likere muligheter

- Rett til læreplass
- Endrede opptaksregler
- Utradisjonelle valg

Fleksibilitet

- Modningsbasert/fleksibel skolestart (Flatø mfl., 2023)
- Ekstra skoleår (Nordahl mfl., 2011)

Kunnskap

- Individdata fra skoler og barnehager
- Mer forskning om gutter og menn
- Samarbeid og informasjonsdeling mellom institusjoner

CENTRE FOR
FERTILITY AND HEALTH

Referanser:

- Beck, K., Flatø, M., Reme, B., & Røhr, H. (2023). Distressing testing: A Propensity Score Analysis of High Stakes Exam Failure and Mental Health. *Child development*.
- Borgonovi, F., Ferrara, A., & Maghnouj, S. (2018). The gender gap in educational outcomes in Norway. *OECD Education Working Paper No. 183*. OECD: Paris.
- Brandlistuen, R. E., Flatø, M., Stoltenberg, C., Helland, S. S., & Wang, M. V. (2021). Gender gaps in preschool age: A study of behavior, neurodevelopment and pre-academic skills. *Scandinavian Journal of Public Health*, 49(5), 503-510.
- Fidjeland, A., Rege, M., Solli, I. F., & Størksen, I. (2023). Reducing the gender gap in early learning: Evidence from a field experiment in Norwegian preschools. *European Economic Review*, 154, 104413.
- Flatø, M., Bratsberg, B., Kotsadam, A., Torvik, F. A., Røgeberg, O., & Stoltenberg, C. (2023). Ready for School? Effects on School Starters of Establishing School Psychology Offices in Norway. CESifo Working Paper No. 10352.
- Jensen, F., Pettersen, A., Frønes, T., Kjærnsli, M., Rohatgi, A., Eriksen, A., & Narvhus, E. (2019). *PISA 2018. Norske elevers kompetanse i lesing, matematikk og naturfag*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Kinge, J. M., Øverland, S., Flatø, M., Dieleman, J., Røgeberg, O., Magnus, M. C., Evensen, M., Tesli, M., Skrondal, A., Stoltenberg, C., Vollset, S. E., Håberg, S., & Torvik, F. A. (2021). Parental income and mental disorders in children and adolescents: prospective register-based study. *International Journal of Epidemiology*, 50(5), 1615-1627.
- Nordahl, T., Sunnevåg, A. K., & Løken, G. (2011). «Det er fedt»: *Evaluering av det frivillige 10. skoleår i Danmark*. Elverum: Høgskolen i Hedmark.
- NOU 2019:3 (2019). *Nye sjanser – bedre læring – Kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner og utdanningsløp*. Kunnskapsdepartementet.
- NOU 2024:8 (2024). *Likestillingens neste steg – Mannsutvalgets rapport*. Kunnskapsdepartementet.
- OECD (2023). *PISA 2022 Results Factsheet Norway*. OECD: Paris.
- Reme, B. & Torvik, F. (2023), School performance and mortality in young adulthood: a register-based population study. *MedRxiv* 2023.03.15.23287297.
- Rosen, D. S. (2004). Physiologic growth and development during adolescence. *Pediatrics in Review*, 25(6), 194-200.
- Soto, C. J., John, O. P., Gosling, S. D., & Potter, J. (2011). Age differences in personality traits from 10 to 65: Big Five domains and facets in a large cross-sectional sample. *Journal of personality and social psychology*, 100(2), 330.
- Statistisk sentralbyrå (2021). *9 av 10 fikk oppfylt førsteønsket på studieforberedende*. SSB
- Statistisk sentralbyrå (2024). Tabell 12958: Gjennomføring i videregående opplæring, etter oppnådd kompetanse, todelt utdanningsprogram, kjønn, statistikkvariabel, intervall (år) og region. Statistikkbanken: Oslo og Kongsvinger.
- Sunde, H. F., Kleppestø, T. H., Gustavson, K., Nordmo, M., Reme, B. A., & Torvik, F. A. (2022). The ADHD deficit in school performance across sex and parental education: A prospective sibling-comparison register study of 344,152 Norwegian adolescents. *JCPP Advances*.
- Torvik, F. A., Flatø, M., McAdams, T. A., Colman, I., Silventoinen, K., & Stoltenberg, C. (2021). Early Puberty Is Associated With Higher Academic Achievement in Boys and Girls and Partially Explains Academic Sex Differences. *Journal of Adolescent Health*, 69(3), 503-510.
- Wörn, J., Flatø, M., & Kravdal, Ø. (kommer), School performance and family formation. FHI.